

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/rys-historyczny/1945-1990/24051,Gornoslaska-Brygada-WOP.html>
2024-11-17, 00:23

Górnośląska Brygada WOP

Do ochrony odcinka granicy południowej z Czechosłowacją, od Zwardonia (pow. Żywiec) do Paczkowa (pow. Nysa) został powołany w październiku 1945 roku 10 Oddział Ochrony Pogranicza z miejscem postoju w Koźlu (następnie w Rybniku i Gliwicach). Pod względem organizacyjnym Oddział dzielił się na: dowództwo, sztab i pododdziały przysztabowe, Grupę Manewrową, Komendy Odcinka (Ustroń, Jastrzębie Zdrój, Racibórz, Głubczyce, Prudnik), 25 strażnic i Przejściowe Punkty Kontrolne (Cieszyn, Zebrzydowice, Chałupki, Krzanowice, Pietrowice, Pilszcz, Głuchołazy). We wrześniu 1946 roku 10 Oddział Ochrony Pogranicza przekształcono w Katowicki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 10.

W 1947 roku rozformowano Grupę Manewrową i uruchomiono 13 Przejść Małego Ruchu Granicznego. W marcu 1948 roku Katowicki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza przekształcono w 21 Brygadę Ochrony Pogranicza, a Komendy Odcinka przemianowano na Samodzielne Bataliony Ochrony Pogranicza. Już w marcu 1950 roku rozformowano 21 Brygadę, a w jej miejsce utworzono 4 Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W jej składzie organizacyjnym wyróżniano: dowództwo, sztab i pododdziały przysztabowe, Bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza (Ustroń, Cieszyn, Racibórz, Głubczyce, Prudnik, Paczków), 30 strażnic i Graniczne Placówki Kontrolne (Cieszyn, Zebrzydowice, Chałupki, Głuchołazy). W 1954 roku Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza w Paczkowie przekazano do 5 Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza w Kłodzku, a w 1956 roku oddano Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza w Ustroniu 3 – ej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza w Krakowie. W kwietniu 1958 roku na bazie 4 Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza sformowano 4 Górnośląską Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W 1961 roku likwidacji uległ Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza w Głubczycach. W 1976 roku, w związku z przejściem na dwuszczeblowy system dowodzenia, rozformowano Bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza w Cieszynie, Raciborzu, Głubczycach i Prudniku, a w ich miejsce utworzono placówki zwiadu i kompanie odwodowe. W lipcu tego roku Brygadzie nadano też nową nazwę: Górnośląska Brygada Wojsk Ochrony Pogranicza. W jej skład wchodziło: dowództwo, sztab, pododdziały dowodzenia, Bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza (Cieszyn, Racibórz, Prudnik), 31 strażnic i Graniczne Placówki Kontrolne (Cieszyn, Zebrzydowice, Chałupki, Głuchołazy). Górnośląską Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza rozformowano 15 maja 1991 roku, a w jej miejsce utworzono Beskidzki Oddział Straży Granicznej w Cieszynie i Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu.

Bibliografia: Jackiewicz Z.; Wojska Ochrony Pogranicza 1945 – 1991. Krótki Informator Historyczny, Kętrzyn

